

معرفی های گزارشی

پس از مقدمه شانزده صفحه، تصویرهای پاره ای از نسخ خطی است و پس از آن پانزده نسخه قرآن بر پایه تقدم زمانی نگارش آنها معرفی شده است و آنگاه بخش اصلی کتاب است که در آن ۴۴۰ عنوان کتاب معرفی شده است. این نسخه ها شامل موضوعات گوناگونی از قبیل قضا، حدیث، سیره، صوفیه، علوم دینی، الهیات، ادبیات، شعر، ریاضیات، علوم طبیعی، فلسفه، منطق و معارف دیگر است. فهرست طبق الفبا و بر اساس عناوین کتاب ها تنظیم شده است. شماره ثبت هر کدام از نسخه های مجموعه دمنهور و رشید معرفی گردیده و در پایان نمایه موضوع و نمایه نویسنده آمده است.

بیج فلسفه و کلام

• ترجمه و شرح بدياة الحکمه، ج ۲

علی شیروانی، چاپ چهارم، قم،

انتشارات دفتر تبلیغات اسلامی، ۱۳۷۷،

۴۵۹ ص، وزیری.

«بدياة الحکمه» اثر قويم علامه طباطبائی

از جمله متون درسی سال های اخیر در

حوزه های علوم اسلامی است. ایجاز و

تاریخچه ای از شهر رشید و دمنهور ارائه کرده است. او موقعیت جغرافیایی منطقه را در حوزه البحریره تعیین می کند و درباره مالکان نسخ خطی توضیح می دهد. وی بر پایه اطلاعات ارائه شده تاریخچه نسخ خطی را که در باغ روضه حیرمی، در همان منطقه پیدا شده و نمی تواند غیر از این مجموعه باشد پی گیری کرده است.

مجموعه دمنهور در شهرستان دمنهور نگهداری می شود؛ در حالی که مجموعه رشید در مسجد جامع شهرستان رشید قرار دارد.

نویسنده بعضی از نسخه های مهم این دو مجموعه را معرفی کرده و آنها را در سه گروه قرار داده است. گروه نخست شامل نسخه های کم یاب می باشد. گروه دوم نسخه هایی است که در زمان مؤلفان آنها نسخه برداری شده است و گروه سوم شامل قدیمی ترین نسخه های مجموعه است. پاره ای از این نسخه ها قدمتی بیش از شش قرن دارند. نویسنده شیوه فهرست نگاری خود را که هماهنگ با سیستم معمول مؤسسه درباره همه نسخ خطی است، معرفی می کند. این سیستم طبق طبقه بندی نسخ خطی اسلامی است.

بیج کلیات

• فهرست نسخ خطی در شهرستان رشید و

دمنهور در منطقه البحریره مصر.

دکتر یوسف زیدان، لندن، مؤسسه

اسلامی الفرقان، ۱۹۹۸، شماره ۲۳ از

مجموعه نسخ خطی، ۳۲۴ ص.

این کتاب جلد دیگری از سری انتشارات مؤسسه میراث اسلامی الفرقان در ادامه تلاش گسترده مؤسسه مزبور برای شناسایی، جمع آوری، پژوهش و معرفی مجموعه های نسخ خطی در سرتاسر جهان است. این جلد توسط یوسف زیدان گردآوری و فهرست برداری شده است. شیخ احمد زکی یمانی، رئیس مؤسسه در مقدمه کتاب، گزارشی درباره تدارکاتی که در چهارچوب تلاش های مؤسسه برای چاپ این جلد انجام گرفته است، ارائه کرده است. وی ارزش و اعتبار والای مجموعه نسخه هایی را که در شهرهای رشید و دمنهور مصر وجود دارد، بیان کرده از موقعیت ویژه آنها به عنوان میراث اسلامی سخن می گوید. بعد از مقدمه شیخ زکی یمانی، مقدمه ای دیگر به قلم دکتر زیدان آمده است. وی در این مقدمه

اختصار عبارات کتاب باعث شده است که برخی از آشنایان با حکمت متعالیه به شرح و تبیین آن پردازند. این کتاب شرحی است گویا بر بدایة الحکمه، همراه با متن که از سوی جستجوگران مباحث فلسفی با استقبال مواجه شده است.

• بعد چهارم یا احساس عرفانی

همت سهراب پور، چاپ اول، قم، مرکز انتشارات دفتر تبلیغات اسلامی، ۱۳۷۷، ۷۲ص، پالتویی.

این کتاب پژوهشی است درباره بعد چهارم روح انسان، بعد خداگرایی و احساس عرفانی انسان. ابتدا مفهوم بعد چهارم را توضیح داده، آنگاه از دیدگاه‌های مختلف سخن گفته است. تحلیل بعد چهارم در بخش سوم آمده است و بخش چهارم حجاب‌ها و موانع بروز و ظهور بعد چهارم است.

• اسلام و گفتگوی تمدن، کاوش

برای تمدن جهانی درست

عثمان باقر، کولامپور، دانشگاه

مالایا، مرکز گفتگوی تمدن، ۱۹۹۷. کتاب مجموعه یازده مقاله از رهبر مسلمانان قبیله مور و پرفسور دکتر عثمان باقر در طی پنج سال است. دکتر باقر مسؤول کرسی فلسفه علم در دانشکده علوم و جانشین معاون دانشگاه مالایا در امور دانشگاهی است.

مقاله‌ها درباره ابعاد گوناگون گفتگوهای اسلام با فرهنگ‌ها و تمدن‌ها در گذشته، حال و آینده است. کتاب موفقیت‌هایی را که تمدن اسلامی در این زمینه به دست آورده است، تبیین می‌کند؛ موفقیت و پیشرفت‌هایی که ویژگی تمدن جهانی را برای تمدن اسلامی تثبیت کرده است.

نویسنده در پیشگفتار کتاب شالوده موفقیت‌های گذشته اسلام را در

برخورداری اسلام از منطق لازم برای رسالت تمدنی، کفایت روحانی و مفاهیم عقلی در راهنمایی گرایش جهانی ادیان در پیگیری تمدن و اخلاق جهانی دانسته است.

مقاله‌ها با بررسی تبادلات فرهنگی اسلام با دیگر ادیان در گذشته و حال، تحریک تمدن اسلامی را به عنوان قدرت بالقوه فعال در راستای گفتگوهای آینده معرفی می‌کند.

کتاب دارای سه بخش عمده است: بخش نخست آن عنوان «تجربه رویارویی اسلام با دیگر تمدن‌ها» دارد. در این بخش چهار فصل درباره رویارویی اسلام با ادیان و تمدن‌های دیگر از قبیل بودیسم، کنفوسیسیسم و غرب وجود دارد. عنوان بخش دوم «اسلام، ارزش‌های آسیایی و بیداری آسیایی» است که به دو فصل تقسیم شده است. بخش سوم کتاب با عنوان «گفتگوی تمدن در حوزه‌های گوناگون زندگی و اندیشه بشری، نقش و همکاری اسلام» دارای پنج فصل است که موضوع گفتگوی تمدن‌ها در حوزه‌های خاصی از قبیل علم و تکنولوژی، فلسفه پزشکی سنتی، کیهان‌شناسی، نقش ارزش‌ها در علوم آموزشی، هنر و نقش هنرمندان را در بر دارد.

مقاله‌ها بخش‌های قابل اجرای گفتگوی تمدن‌ها را در همه حوزه‌های زندگی و در همه زمان‌ها نشان می‌دهد و نمونه‌هایی را در ارتباط با موقعیت کنونی ارائه می‌کند.

• ایمان دینی در اسلام و مسیحیت

محمدتقی فعالی، چاپ اول، تهران، مؤسسه فرهنگی اندیشه معاصر، بهار ۱۳۷۸، ۱۴۴ص.

ایمان دینی مسأله پرجاذبه آئین مسیحیت است و در این زمینه از قرون وسطی تا

دوره معاصر دیدگاه‌های متعددی از قبیل دیدگاه آتسلم، توماس آکویناس، ویلیام جیمز، پاسکال، تنانت، تلیش و... مطرح شده است.

بررسی مسأله ایمان دینی به گونه تطبیقی از منظر اسلام و مسیحیت، در حوزه دیدگاه اسلام، مسائلی از قبیل ایمان و معرفت، ایمان و عمل، ایمان و آزادی، ایمان و حکومت، بررسی شده، از زاویه دید قرآن و نیز آراء دانشمندان مسلمان مورد مذاقه قرار گرفته است.

مسأله تحقیق‌پذیری ایمان دینی از دیدگاه هر، فلو و میچل از دیگر مباحث این کتاب است. نتیجه آنکه در این کتاب به اثبات رسیده است که ایمان از یکسو با معرفت و از سوی دیگر با عمل و شریعت ارتباطات تنگاتنگی دارد و چونان پلی است که معرفت را به حوزه عمل پیوند داده و شریعت را تا محدوده معرفت ریشه‌یابی می‌کند.

• تفسیر و حدیث قرآن

• در سنامه علوم قرآنی

حسین جوان آراسته، چاپ دوم، قم، انتشارات دفتر تبلیغات اسلامی، ۱۳۷۷، ۴۹۶ص، وزیری.

مؤلف در این کتاب، ضمن ده بخش مباحثی از علوم قرآنی را به پژوهش نهاده است. یادکرد شماری از کتاب‌های علوم قرآنی، عناوین و اسامی قرآن، تاریخ قرآن، اسباب نزول، تدوین قرآن، جمع قرآن در زمان خلفاء، قرأت قرآن، تحریف ناپذیری قرآن کریم، اعجاز قرآن، ناسخ و منسوخ در قرآن و محکم و متشابه در قرآن، از جمله عناوین بحث‌های این کتاب است. مؤلف کوشیده است از زیاده‌گویی پرهیزد و به

منابع مهم استناد کند و از پژوهش‌های نو غافل نماند و کتاب را به گونه‌ای سامان دهد که برای تدریس سودمند افتد.

• **وقفات تربیوه فی ضوء القرآن الکریم**، ۳ ج عبدالعزیز بن ناصر الجلیل، چاپ دوم، ریاض، دارطیبه، ۱۴۱۹.

مجموعه‌ای است فراهم آمده از دوازده رساله که مؤلف در هر یک از این رساله‌ها موضوعی از موضوعات قرآنی را در پرتو آیه‌ای از آیات الهی، به بحث نهاده و با توجه به آیات همگون و سیره و سنت آن را تبیین کرده است. مثلاً یکی از بحث‌های کتاب، لزوم توجه به سیره پیامبران و بهره‌وری از روش زندگی آنان است که آن را در سایه این آیت الهی «فبهدهم اقتده» به بحث نهاده و بخش اعظم جلد سوم کتاب را فرا گرفته است. در بحثی دیگر درباره «ابتلاء» و «اختبار»، به تفصیل از آن چنان سستی الهی سخن گفته و ابعاد آن را در پرتو آیات الهی کسایده است و این همه را ذیل عنوان «لا تحسبوه شرآلکم» آورده است. «صدق» مفهوم و مصادیق آن، حق و باطل، موعظه، عدالت و ... از بحث‌های دیگر این مجموعه است.

• چاره رنج

یوسف غلامی، چاپ اول، انتشارات وثوق، ۱۳۷۷، پالتویی.

این کتاب مجموعه‌ای است از آنچه حضرات معصومین - علیهم السلام - برای رفع پریشانی در زندگی، به دیگران سفارش کرده‌اند. در میان سفارش‌های امیدبخش اسراری ژرف نهفته است که برای اندیشمندان حایز اهمیت است.

از این نمونه در کتاب‌های دعا کم نیست، اما آنچه نویسنده گرد آورده بر نامه‌هایی است که علاوه بر آسانی، مجرب نیز می‌باشد.

• بررسی شخصیت «اهل بیت (ع)»

در قرآن، به روش قرآن به قرآن

حجت الاسلام دکتر ولی الله تقی پورفر، مرکز آموزش مدیریت دولتی، ۱۳۷۷، تهران، ۳۷۴ ص، وزیری.

این کتاب به دو قسمت تقسیم شده است: قسمت اول، شامل ۴ مقدمه می‌باشد. مقدمه اول در شأن قرآن و معصوم (ع) است. نویسنده محترم در قسمتی از این مقدمه آورده است: «... هر که قرآن او را کفایت نکند و از هدایت قرآن، تأثیر نپذیرد و تحولی در او ایجاد نشود، از طریقی دیگر به هدایت نخواهد رسید؛ چرا که تنها هدایت راستین، هدایت خداست.» مقدمه دوم، راه‌های شناخت اهل بیت (ع) است: الف) به روش تفسیر قرآن به قرآن و تفسیر قرآن به حدیث؛ ب) احادیث شیعه و اهل سنت؛ ت) تدبر در سیره قولی و عملی اهل بیت (ع)؛ ث) تجربه توکل قلبی به اهل بیت (ع) و تشرف به حضور معصوم (ع)؛ ج) تدبر در احوالات دست پروردگان اهل بیت (ع). مقدمه سوم به منابع و بیان روش تحقیق از تفاسیر روایی، کتب حدیثی عام و خاص، کتب تاریخی، کتب کلامی، تفاسیر تحلیلی اختصاص دارد. و در مقدمه چهارم، هدف از تحقیق را یادآور شده است.

آنگاه، در قسمت دوم کتاب، بحث اصلی را که بررسی شخصیت اهل بیت (ع) در قرآن است، در ۳۵۰ صفحه مطرح می‌نماید. نویسنده محترم با بررسی ۳۴ سوره قرآن، و بیش از ۷۸ آیه قرآن کریم می‌گوید: «علی (ع)، واسطه فیض الهی، جان بر کف کوی دوست، طالوت امت اسلام، احیاگر اموات، سخنگوی

محشر، منصوب الهی، منادی برائت از مشرکان، شاهد همگان با پیامبر (ص)، معجزه همتراز قرآن، نجم اهل زمین، سرکوب کننده یهود، هارون امت، وصی داود نبی، آصف امت اسلام، شمعون امت، گواه محشر، صالح مؤمنان و نبأ عظیم و ... است. مؤلف محترم در این کتاب ثابت می‌کند که سوره «عصر» مختص امام زمان (عج) و سوره «کوثر» یک تفسیر بیشتر ندارد و آن، سرور زنان عالم، حضرت فاطمه زهرا (س) است. در خاتمه کتاب، آیات عناوین و آیات مشابه را احصا نموده و فهرست منابع را به کتاب افزوده است.

• **مناهی المحدثین فی تقویة**

الأحادیث الحسنه والضعیفه

مرتضی زین احمد، ریاض، مکتبه الرشد، ۴۷۷ ص.

مؤلف در این کتاب کوشیده است تا به شیوه و روش‌های محدثان، تقویت احادیث حسان و ضعیف را بازگوید. کتاب در شش باب سامان یافته است. در مقدمه کتاب از کوشش‌های محدثان در این زمینه سخن رفته است. در باب اول حدیث «حسن» تعریف شده و گونه‌های مختلف آن بر شمرده می‌شود و آنگاه شیوه محدثان در تقویت حدیث «حسن» گزارش شده است.

باب دوم با شش فصل، ویژه حدیث «ضعیف» است. در ضمن این فصول از حدیث ضعیف، اقسام آن چگونگی تقویت آن و اینکه آیا می‌شود حدیث ضعیف را به حدیثی فروتر از آن در اعتبار یاری رساند یا نه، بحث شده است. در فصل پایانی نمونه‌های آن از منابع حدیثی آمده است.

باب دوم ویژه احادیث ضعیفی است که در اسناد آنها افتادگی وجود دارد. این باب نیز دارای فصولی است که در ضمن آنها به حدیث مرسل منقطع و مفصل رسیدگی شده است. گاه افتادگی در سند ناپیداست و به سهولت قابل شناسایی نیست. بحث از این گونه روایات در باب چهارم آمده است و در ضمن آن به تفصیل از «تدلیس» در حدیث سخن رفته است. ناشناخته بودن احادیث به لحاظ عدالت راویان و طعن بر احادیث به لحاظ عدم ضبط دقیق از سوی راویان از جمله بحث‌های دیگر کتاب است. کتاب «مناهج المحدثین» اثری است از جمند و سودمند و خواندنی.

• الوصف المشتق فی القرآن الکریم

عبدالله بن حمد، چاپ اول، ریاض، مکتبه التوبه، ۴۰۸ص، وزیری.

پژوهشی است درازدامن و خواندنی در باره چگونگی کاربرد «وصف» در قرآن کریم و ابعاد و اقسام آن. مؤلف ابتدا عنوان «الوصف المشتق» را تبیین کرده و در ضمن آن به تفصیل از آرای نحویان درباره کلمه و تقسیم کلمه سخن گفته‌اند. سپس اصطلاحات اسم فاعل، صیغه مبالغه، اسم مفعول و... را توضیح داده و مبانی آنها را گزارش کرده‌اند. پس از آن به گونه پژوهش میدانی، تمام ساختارهای گونه‌گون اسم فاعل، مفعول، مبالغه... را آورده و در پرتو آگاهی‌های لغوی، بلاغی و قرآنی توضیح داده‌اند.

• وحی در ادیان آسمانی

ابراهیم امینی، چاپ اول، قم، مرکز انتشارات دفتر تبلیغات اسلامی، ۱۳۷۷، ۲۰۷ص، وزیری.

نویسنده در این کتاب کوشیده چگونگی وحی را از دیدگاه ادیان ابراهیمی تبیین

کند. نخست به وحی در قرآن می‌پردازد و از انواع وحی‌هایی که در قرآن یاد شده است، سخن می‌گوید. سپس وحی اصطلاحی را تبیین می‌کند. بحث درباره مفهوم و مقصود از «کلام خدا» بحث بعدی کتاب است. قرآن و چگونگی نزول آن، و امکان وحی از دیدگاه فلاسفه اسلامی از مباحث دیگر کتاب است.

وحی از دیدگاه قرآن، از دیدگاه مسیحیت، وحی در عهد عتیق، و وحی و عقل از موضوعات جدی و مهم کتاب می‌باشد.

• قصص قرآن و تاریخ انبیاء

حسین فعال عراقی نژاد، چاپ اول، قم، سازمان چاپ و انتشارات وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی، ۱۳۷۶، ۲۳۸ص، وزیری.

نویسنده در آغاز بحثی در فن قصه‌گویی قرآنی ارائه کرده و عناصر و شیوه‌های قصص قرآن را بیان نموده است. سپس در بخش اول کتاب، کتابشناسی قصص قرآن و تاریخ انبیاء بر اساس حروف الفبا با یادکرد از نام مؤلف، مترجم، محل نشر، نام انتشاراتی، تاریخ نشر و تعداد صفحات ارائه می‌کند و در بخش دوم به مقاله‌شناسی قصص قرآنی و تاریخ انبیاء با تکیه بر نام نشریه، سال نشر، شماره نشریه و صفحات آن می‌پردازد.

در پایان فهرست منابع و نمایه نام‌های خاص و عام و نمایه نویسندگان و مترجمان را افزوده است.

• نظریة العلم فی القرآن

غالب حسن، مؤسسة الأعراف للنشر، ۱۴۱۹، ۱۲۶ص، رقی.

مؤلف در فصل نخست کتاب به ابزار و راه‌های دستیابی به شناخت از دیدگاه قرآن می‌پردازد و مقوله‌هایی چون

اولوالالباب، قلب، فؤاد، عقل و آیه را بررسی می‌کند.

در فصل دوم کتاب تفسیر معادلاتی یا تطبیقی بین اصطلاحات متقابل در قرآن را به عنوان روشی برای شناخت بهتر ارائه می‌کند.

• الأصفی فی تفسیر القرآن

فیض کاشانی، چاپ اول، قم، مرکز انتشارات دفتر تبلیغات اسلامی، ۱۳۷۸، ج ۲، ۹۱۷ص، وزیری.

کتاب بخش دوم تفسیر الأصفی است که از سوره کهف تا پایان قرآن را شامل می‌باشد. در شماره ۴۷، ص ۹۲ مجله آینه پژوهش، ذیل جلد اول آن، درباره این تفسیر بحث شده است.

• مسند فاطمة الزهراء (س)

السید حسین شیخ الاسلامی، چاپ اول، قم، مرکز انتشارات دفتر تبلیغات اسلامی، ۱۳۷۷، ۵۹۲ص، وزیری.

مؤلف با توجه به متفرق بودن کلمات حضرت فاطمه (س) در کتب روایی و در نتیجه مهجور ماندن آنها و عدم اطلاع اهل تحقیق و تبلیغ از کلمات آن حضرت (س) به فکر استخراج و گردآوری آنها از متون روایی افتاده است و با تلاش پیگیر روایات بسیاری از آن حضرت را گردآورده است. در باب اول کتاب آیات قرآنی که در کلام آن حضرت آمده است گرد آورده است. در باب دوم خطبه‌های آن حضرت را جمع کرده است. در باب سوم روایت‌هایی درباره مقام پدر و مادر آن حضرت نقل کرده است و به همین ترتیب روایت‌هایی منقول از آن حضرت را طی ۴۵ باب نظم داده است. در پایان هفت نوع فهرست تنظیم کرده است که بسیار مفید و کارساز است.

شیخ فقه و حقوق

• پژوهشی تطبیقی در احکام فقهی ذبیح

محمد رحمانی، چاپ اول، قم، مرکز مطالعات و تحقیقات نمایندگی ولی فقیه در جهاد، ۱۳۷۷، ۴۳۷ ص، وزیری.

کتاب مباحث فقهی مربوط به ذبیح را طی پنج فصل مطرح کرده است. در فصل نخست به بررسی واژه‌هایی که در مبحث ذبیح کاربرد دارد، می‌پردازد.

در فصل دوم مباحث کاربردی از قبیل اقسام تذکیه و طرق تذکیه را بحث می‌کند. در فصل سوم شرایط حلیت در حیوانات از قبیل شرایط حلیت ماهی، پرندگان و چهارپایان و ملاک حلیت و حرمت حشرات را بررسی می‌کند.

فصل چهارم به شرایط ذابح، از قبیل اسلام ذابح، بلوغ و غیر آن، می‌پردازد.

فصل پنجم، شرایط ذبیح از قبیل استقبال قبله، تسمیه، قطع اوداج و نظایر آن را به بحث گذاشته است.

شیخ اخلاق و تعلیم و تربیت

• جوانان در طوفان غرایز

همت سهراب پور، چاپ اول، قم، مرکز انتشارات دفتر تبلیغات اسلامی، ۱۳۷۷، ۱۶۰ ص، وزیری.

جوان و مسائل مرتبط با آن همواره از مهم‌ترین مسائل اجتماعی جامعه انسانی و حساس‌ترین دلمشغولی‌های مصلحان و مربیان بوده و هست. نویسنده در این کتاب کوشیده است، حساسیت موضوع را باز گوید، و راه‌های شعله‌ور ساختن غرایز را بررسی کند و شیوه‌های مقابله با آن و مآل‌رہاندن جوان از تنگناها و ناهنجاری‌ها و هدایت به سوی هنجارها را نشان دهد. جوانان و ویژگی‌های آنان، جوانان و منجلاب فساد، جوانان و

زمینه‌های انحطاط، جوانان و مسائل مذهبی، جوانان و تهاجم فرهنگی، راه‌های مبارزه با تهاجم فرهنگی از جمله عناوین این کتاب است.

• استقامت

سید رضا صدر، ویرایش دوم چاپ اول، قم، مرکز انتشارات دفتر تبلیغات اسلامی، ۱۳۷۷، ۲۷۲ ص، وزیری.

«استقامت» از جمله فضایل والای انسانی است. آیه‌الله صدر(ره) که در این کتاب به نیکویی از این موضوع سخن گفته و در مقامی نوشته‌اند: «استقامت، سرآمد صفات پسندیده است؛ یعنی به وسیله استقامت می‌توان جمیع کمالات نفسانی و غیر نفسانی را به دست آورد...» در این کتاب از اصول اخلاق اسلامی، تبیین و تفسیر استقامت، استقامت در قرآن، راه‌های کسب استقامت،

ابعاد استقامت، استقامت در جهاد، ایمان و عقیده، مصایب، تهذیب نفس و... سخن رفته است. از نگارش کتاب اکنون چهل و اندی سال می‌گذرد، اما طراوت و شیوایی و آموزندگی آن همچنان محفوظ است.

• تربیت کودک در جهان امروز

احمد بهشتی، چاپ سوم، قم، مرکز انتشارات دفتر تبلیغات اسلامی، ۱۳۷۷، ۲۱۶ ص، وزیری.

مؤلف، این کتاب را سال‌های پیش و در حال و هوای فرهنگی قبل از انقلاب و روزگار فروریزی همه ارزش‌های انسانی، که از بین رفتن معنویت در نسل نو دلمشغولی بسیاری از متفکران بوده است رقم زده است، اما مطالب سمت و سوی عام دارد و همچنان سودمند است. مؤلف مباحث مربوط به تربیت کودک را با دقت و واقع‌نگری در ذیل بیست و پنج

عنوان رقم زده است، و بر این چاپ مقدمه‌ای سودمند با عنوان «تذکیه و تربیت در قرآن» افزوده است. یاریگران مسؤولیت، نفوذهای اجتماعی، نقش معلم، تشویق و پاداش سرمایه‌های مادی و معنوی، دنیای کودک، نقش عواطف در تربیت کودک و... از جمله عناوین کتاب است.

• مبانی ارزش‌ها

حسین ایزدی، چاپ اول، قم، احسن الحدیث، ۱۳۷۷، ۲۷۲ ص، رقعی.

کتاب به بررسی فلسفه اخلاق و مبانی ارزش‌ها از دیدگاه فرزندانگان اسلامی می‌پردازد. نویسنده دیدگاه مرحوم فیض الاسلام، مؤلف محجة الیضاء را در بخش نخست کتاب خود بررسی می‌کند. در بخش دوم، مفهوم اخلاق و نظر صاحب نظران در این باره و رابطه علم اخلاق با حکمت عملی را تبیین می‌کند. بخش سوم به موضوع فلسفه اخلاق و رابطه آن با علوم انسانی دیگر را توضیح می‌دهد.

• خانواده در قرآن

دکتر احمد بهشتی، چاپ دوم، قم، مرکز انتشارات دفتر تبلیغات اسلامی، ۱۳۷۷، ۴۱۶ ص، وزیری.

کتاب در صدد تبیین و توجیه روابط خانوادگی، به ویژه روابط زن و مرد بر پایه برداشت‌های مقبول سنتی و پاسخ به ایرادهایی است که اندیشه‌های فمینیستی نسبت به برداشت سنتی از روابط زن و شوهر در اسلام دارند.

بخش‌های فراوانی کتاب، به شرح زیر است: معیارهای تشکیل خانواده، ضرورت و اهمیت تشکیل خانواده، مهریه، متعه یک ضرورت اجتماعی، اختلافات خانوادگی و چگونگی رفع

آنها، نفقه و معیار در کمیت و کیفیت آن، اقتصاد خانواده، زن ایده آل، نشوز و شقاق، وظایف والدین نسبت به فرزندان، خودسازی والدین، کودکان و مسائل جنسی، حقوق والدین، بهداشت و تنظیم خانواده، تعدد زوجات، وراثت و ابعاد آن،ظهار و فرزند خانوادگی، ایلاء، آیا زناشویی قابل فسخ است؟، طلاق عرش الهی را می لرزاند، بیوگی مشکلی بزرگ و درمان بیوگی.

تبیخ تاریخ و شرح حال

• حیات امیرالمؤمنین (ع)

سید اصغر ناظم زاده، چاپ اول، قم، کوثر ولایت، ۱۳۷۷، ۵۹۰ ص، وزیری.

این کتاب گزارش زندگانی، سیره اخلاقی، اجتماعی و سیاسی امام علی (ع) بر اساس منابع اهل سنت است. در فصول اول از ولادت و رشد، شخصیت پدر و مادر آن بزرگوار، ازدواج و برادران و خواهران و فرزندان سخن رفته است. علی (ع) و جنگ ها موضوع فصل دوم است و در فصل سوم از فضایل و شخصیت علی (ع) در قرآن و سنت سخن رفته است. مناقب و مکارم اخلاق، معجزات و گزارش های آن حضرت از غیب، امامت و ولایت آن بزرگوار و دلایل قرآنی و روایی آن، چگونگی حکومت و سیره حکومتی وی در فصول بعدی آمده است.

• ملاحظه الله اصفهانی

محمد علی محمدی، چاپ اول، قم، انتشارات دفتر تبلیغات اسلامی، ۱۳۷۷، ۱۶۸ ص، رقی.

ملاحظه الله اصفهانی مشهور به شیخ الشریعه، از فقیهان و اصولیان بزرگ

شیعه است. این کتاب در هفت بخش، شرح حال، چگونگی رشد و بالندگی، تحصیل و تعلیم، شاگردان و استادان، آثار و مآثر، و حضور وی را در صحنه های اجتماعی-سیاسی گزارش کرده است.

• الكنيسة العربية فی سبیل الکنائس

العثمانيه فی ۱۹۲۲-۱۸۶۹

عبدالرحمان ابو حسین و صالح سعادی، امان، مؤسسه پژوهش های بین الأدیان، ۱۹۹۷، ۳۹۲ ص.

کتاب، پژوهشی است در دفتر ثبت کلیساها در آرشیو عثمانی در کاخ نخست وزیری ترکیه در استانبول. این کتاب در خصوص ارائه منابع چاپ نشده درباره کلیساها و مؤسسات غیر مسلمانان در حوزه کشورهای عربی در نوع خود بی نظیر است. اسناد ارائه شده، شیوه تأسیس کلیسا، بیمارستان، مدرسه و دیگر مؤسسات از سوی گروه های غیر مسلمان در قلمرو عثمانی در منطقه شام و عراق را در بین سال های ۱۹۲۰-۱۸۶۹ میلادی تبیین می کند.

پرفسور عبدالرحمان ابو حسین رئیس دپارتمان تاریخ و اسناد تاریخی دانشگاه آمریکایی بیروت و دکتر صالح سعادی از مرکز مطالعات تاریخ و هنر سازمان کنفرانس اسلامی جمع آوری، ترجمه و بازبینی اسناد مکتوب درباره مؤسسات یاد شده را بر عهده داشتند. این آثار و بولتن ها برای گروه های مسیحی، یهودی، مبلغان خارجی، انجمن مبلغان و افراد دیگری که علاقه مند ساخت یا تعمیر کلیساها، دبستان ها، مدارس، بیمارستان ها، یتیم خانه ها و گداخانه ها بودند، نشر می یافت.

نویسندگان کتاب توضیح می دهند که

درخواست برای تأسیس یا تعمیر این قبیل مؤسسات می توانست از سوی گروهی از شهروندان، رهبر روحانی آنان، سفارتخانه ها، انجمن آنان و حتی از سوی یک هم وطن باشد. حکومت محلی پیش از تصمیم به گرفتن اذن سلطان و موافقت وی کاوشگرانی ویژه برای مناطق مورد نظر می فرستاد. از این رو نویسندگان یادآور شده اند که در اسناد هیچ موردی از عدم پذیرش سلطان نسبت به درخواست هایی از این دست ثبت نشده است و مواردی از ساخت کلیسا یا مؤسسه بدون اذن سلطان نیز وجود ندارد؛ چنانکه اسناد از ناتمام ماندن ساختمانی که قبلاً درخواست ساخت آن انجام گرفته است، یاد نمی کند.

در هر حال در کوتاهی و سستی پاره ای از اعضای حکومت محلی درباره این مسائل جای تردید نیست، بلکه سیاست حکومت بردباری فراوان در مقابل مؤسسه های غیر مسلمانان بود؛ به گونه ای که آنان توان کامل حراست از هویت فرهنگی و دینی خود را داشتند. کتاب دربر دارنده اطلاعات فراوان درباره این موضوع و موضوعات مشابه در خصوص شیوه مدیریت عثمانی ها در ارتباط با گروه های مسیحی و دیگر نامسلمانان است. افزون بر آن کتاب آگاهی های خوبی درباره بنیان گذاری مؤسسه های ویژه و سرشماری غیر مسلمانان در قلمرو عثمانی در دوره های پایانی حاکمیت عثمانیان را در اختیار خواننده می گذارد. از این رو کتاب تحقیقی ژرف و منبعی عالی برای محققان و خوانندگان عمومی می باشد.

قزار می دهد و آنگاه متن دعا را شرح می کند.

تتبع متفرقه

تاریخ روابط خارجی پاکستان

بورک و زایرینگ، مترجم ایرج وفایی، چاپ اول، تهران، کویر، ۱۳۷۷، ۵۳۴ص، وزیری.

کتاب در چهار بخش روابط پاکستان را با دنیای خارج از خود مورد تحقیق قرار داده است. در بخش اول به تاریخ تحلیلی سیاست خارجی پاکستان می پردازد. در این بخش درگیری های هند و پاکستان، جریان کشمیر، بحران های بین هند و پاکستان و تلاش های آشتی جویانه ای که در این رابطه انجام گرفته است، روابط پاکستان با جهان اسلام، روابط با قدرت های کمونیست و قدرت های غربی، و پاکستان و سازمان ملل مورد تحقیق قرار گرفته است. در بخش دوم به دوران اتحاد پاکستان با غرب می پردازد و آثاری که این اتحاد در سیاست خارجی پاکستان در قبال جهان اسلام، و هند داشت به بحث گذاشته می شود.

بازنگری سیاست خارجی پاکستان، بخش سوم کتاب است و جنگ پاکستان و هند، جنگ چین و هند، تحکیم روابط با دول و قدرت های بزرگ، و ظهور بنگلادش از مباحث مهم این بخش می باشد.

دوره تغییر و تحول که در آن سیاست خارجی بوتو و سازگاری متوازن به عنوان میراث ضیاءالحق مورد بحث قرار گرفته است بخش پایانی کتاب می باشد.

تتبع ادعیه

فلاح السائل ونجاح المسائل

فی عمل الیوم واللیلة

السید ابن طاوس، تحقیق غلام حسین المجیدی، چاپ اول، قم، مرکز انتشارات دفتر تبلیغات اسلامی، ۱۳۷۷، ۵۶۰ص، وزیری.

سید ابن طاوس که یکی از علمای برجسته و شهیر دنیای اسلام است، همه عمر شریف خود را صرف خدمت به فرهنگ اسلام نموده است و ثمره آن همه تلاش، علاوه بر تربیت شاگردانی مانند علامه حلی، تألیف حدود ۶۰ اثر ارزشمند در زمینه های فقهی، کلامی، روایی و... بوده است. کتاب فلاح السائل یکی از آثار گرانبمای آن فرهنگبان عرصه علم و اجتهاد است.

کتاب علاوه بر مقدمه میسوطی که زندگی آثار و مشایخ و شاگردان و سلسل نسب و... را بررسی کرده است، اهمیت دعا و چگونگی ارتباط عبد با مولا را نشان می دهد و راه های نزدیک شدن به خود و خدای خود را با ادعیه مأثور بیان می کند. این کتاب با همت آقای مجیدی تحقیق شده و با همکاری انتشارات دفتر تبلیغات به زیور طبع آراسته گشته است.

شرح دعای کمیل

سید علی نقی امین، چاپ اول، قم، دفتر نشر طیب، ۱۳۷۷، ۳۱۹ص، وزیری.

کتاب تدوین شرح دعای کمیل است که مؤلف در مسجد جامع خاتم الانبیا تهران پارس در شب های جمعه به شرح آن می پرداخت. مؤلف نخست اعتبار سند دعای کمیل، شروح دعای کمیل، فضیلت ماه شعبان، آداب دعا و شرایط استجاب دعا را مورد بررسی

پژوهشی پیرامون بارگاه حضرت زینب(س)

محمدحسین سابقی، مترجم: عیسی سلیم پور اهری، چاپ اول، قم، نشر نوید اسلام، ۱۳۷۸، ۲۸۴ص، رقعی. این اثر تحقیقی است درباره بارگاه حضرت زینب کبری(س). نویسنده این اثر، از محققان پاکستانی است. وی نخست تاریخ زندگانی حضرت زینب را به اردو نوشته و با زندگینامه حضرت زینب و با توضیحاتی درباره حرم و بارگاه او کتاب را به پایان می برد. اما از نظر تاریخی مشخص نیست که دختر فاطمه(س) در کجا مدفون شده است، در شام یا مصر؟ زیرا در هر دو کشور حرم و بارگاهی به نام او موجود است. نویسنده تصمیم می گیرد با تحقیق و بررسی نظر علمای اسلام و بازمینی منابع تاریخی و رجالی این معما را بگشاید. این کتاب به عربی به نام «مرقد العقیلة زینب» در ۲۴۸ صفحه در بیروت منتشر شده است و برای بهره بری بیشتر به فارسی نیز ترجمه شده است.

تتبع ادبیات

شوق مادرانه

سید فضل الله میر شفیعی، چاپ اول، قم، انتشارات دفتر تبلیغات اسلامی، ۱۳۷۷، ۴۰ص، رقعی.

نویسنده برای تبلیغ به روستایی رفته است، و در خانه ای اقامت گزیده که دل در گرو گمشده ای عزیز دارند. پایان این سفر، همراه است با خبر پیدا شدن آن گمشده، بسیجی دلاوری که «مفقود الاثر» بوده است و خبر اسارت و آزادی او می رسد. مؤلف حال و هوای پدر، مادر و مردم را درباره آن دلاور به نیکویی رقم زده و قصه ای واقعی، خواندنی و جذاب نگاشته است.

